

Hallituksen esitys eduskunnalle työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 21/2026 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 13/2026 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rikoslain 11 ja 47 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 11 luvun 11 § sekä 47 luvun 3 a ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat, 11 luvun 11 § laissa 885/2009, 47 luvun 3 a § laissa 302/2004 ja 47 luvun 9 § laissa 1177/2014, sekä

lisätään 47 lukuun uusi 3 b § seuraavasti:

11 luku

Sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan

11 §

Syrjintä

Joka elinkeinotoiminnassa, ammatin harjoittamisessa, yleisönpalvelussa, virkatoiminnassa tai muussa julkisessa tehtävässä taikka julkista tilaisuutta tai yleistä kokousta järjestettäessä ilman hyväksyttävää syytä

1) ei palvele jotakuta yleisesti noudatettavilla ehdoilla,

Eduskunnan vastaus EV 88/2026 vp

- 2) kieltäytyy päästämästä jotakuta tilaisuuteen tai kokoukseen tai poistaa hänet sieltä taikka
- 3) asettaa jonkun ilmeisen eriarvoiseen tai muita olennaisesti huonompaan asemaan
rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän, ihonvärin, kielen, sukupuolen, iän, perhesuhteiden, sukupuolisen suuntautumisen, perimän, vammaisuuden tai terveydentilan taikka uskonnon, yhteiskunnallisen mielipiteen, poliittisen tai ammatillisen toiminnan tai muun näihin rinnastettavan seikan perusteella, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava työsyRJintänä, *syRJinnästä* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

47 luku

Työrikoksista

3 a §

Kiskonta työelämässä

Työnantaja tai tämän edustaja, joka käyttämällä hyväksi työntekijän taloudellista tai muuta ahdinkoa, riippuvaista asemaa, ymmärtämättömyyttä, ajattelemattomuutta tai tietämättömyyttä palvelussuhteen yhteydessä hankkii tai edustaa itselleen tai toiselle taloudellista etua, joka on selvästi epäsuhteessa vastikkeeseen, on tuomittava *kiskonnasta työelämässä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

3 b §

Törkeä kiskonta työelämässä

Jos kiskonnassa työelämässä

- 1) tavoitellaan huomattavaa hyötyä,
 - 2) aiheutetaan huomattavaa tai erityisen tuntuva vahinkoa,
 - 3) rikoksenteijä käyttää häikäilemättömästi hyväksi toisen erityistä heikkoutta tai muuta turvatonta tilaa tai
 - 4) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti
- ja kiskonta työelämässä on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä kiskonnasta työelämässä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

9 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Työturvallisuusrikokseen, kiskontaan työelämässä ja törkeään kiskontaan työelämässä sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 .

Laki

liiketoimintakiellosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) 3 §:n 3 momentin 5 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1179/2014, seuraavasti:

3 §

Liiketoimintakiellon määräämisen edellytykset

Lisäksi liiketoimintakieltoon voidaan määrätä 2 §:ssä tarkoitettu henkilö, jos hän on liiketoiminnassa syylistynyt:

5) rikoslain 47 luvun 3 a tai 3 b §:ssä rangaistavaksi säädettyyn rikokseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

pakkokeinolain 10 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 3 §:n 2 momentin 13 kohta, sellaisena kuin se on laissa 515/2025, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 88/2026 vp

10 luku

Salaiset pakkokeinot

3 §

Telekuuntelu ja sen edellytykset

Esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa kohdistaa telekuuntelua rikoksesta epäillyn hallussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten käyttämäänsä telesoitteeseen tai telepäätelaitteeseen, jos epäiltyä on syytä epäillä:

13) törkeästä petoksesta, törkeästä kiskonnasta tai törkeästä kiskonnasta työelämässä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 80 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) 80 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

80 §

Pakolliset poissulkemisperusteet

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas tai tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokkaan tai tarjoajan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rikoslain 30 luvun 9 a §:ssä tarkoitetusta törkeästä kirjanpitorikoksesta tai 47 luvun 1 §:ssä tarkoitetusta työturvallisuusrikoksesta, 2 §:ssä tarkoitetusta työaika-suojelurikoksesta, 3 §:ssä tarkoitetusta työsyrynnästä, 3 a §:ssä tarkoitetusta kiskonnasta työelämässä, 3 b §:ssä tarkoitetusta törkeästä kiskonnasta työelämässä, 5 §:ssä tarkoitetusta työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaamisesta tai 6 a §:ssä tarkoitetusta

Eduskunnan vastaus EV 88/2026 vp

luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä taikka 48 luvun 2 §:ssä tarkoitettua törkeästä ympäristön turmelemisesta tai 5 a §:ssä tarkoitettua törkeästä luonnonsuojelurikoksesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain 84 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) 84 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa _____ / _____ , seuraavasti:

84 §

Pakolliset poissulkemisperusteet

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas tai tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokkaan tai tarjoajan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu rikoslain 30 luvun 9 a §:ssä tarkoitettua törkeästä kirjanpitorikoksesta tai 47 luvun 1 §:ssä tarkoitettua työturvallisuusrikoksesta, 2 §:ssä tarkoitettua työaikaosuojelurikoksesta, 3 §:ssä tarkoitettua työsyrynnästä, 3 a §:ssä tarkoitettua kiskonnasta työelämässä, 3 b §:ssä tarkoitettua törkeästä kiskonnasta työelämässä, 5 §:ssä tarkoitettua työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaamisesta tai 6 a §:ssä tarkoitettua luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä taikka 48 luvun 2 §:ssä tarkoitettua törkeästä ympäristön turmelemisesta tai 5 a §:ssä tarkoitettua törkeästä luonnonsuojelurikoksesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain 47 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista annetun lain (1531/2011) 47 §:n 1 momentin 6 kohta seuraavasti:

47 §

Eräisiin rikoksiin syylistyneiden ehdokkaiden ja tarjoajien sulkeminen tarjouskilpailusta

Hankintayksikön on päätöksellään suljettava ehdokas tai tarjoaja tarjouskilpailun ulkopuolelle, jos hankintayksikön tiedossa on, että ehdokas tai tarjoaja taikka sen johtohenkilö tai edustus-, päätös- tai valvontavaltaa käyttävä henkilö on rikosrekisteristä ilmenevällä lainvoimaisella tuomiolla tuomittu jostakin seuraavasta rikoksesta:

6) rikoslain 47 luvun 3 a §:n mukainen kiskonta työelämässä tai 47 luvun 3 b §:n mukainen törkeä kiskonta työelämässä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikosrekisterilain (770/1993) 6 b §:n 2 momentin 8 kohta, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

6 b §

Otteeseen merkitään tiedot lainvoimaisesta päätöksestä, jolla henkilö on tuomittu:

8) rikoslain 47 luvun 1 §:n nojalla työturvallisuusrikoksesta, 47 luvun 2 §:n nojalla työaikasuojelurikoksesta, 47 luvun 3 §:n nojalla työsyrynnästä, 47 luvun 3 a §:n nojalla kiskonnasta työelämässä, 47 luvun 3 b §:n nojalla törkeästä kiskonnasta työelämässä, 47 luvun

Eduskunnan vastaus EV 88/2026 vp

5 §:n nojalla työntekijöiden järjestäytymisvapauden loukkaamisesta tai 47 luvun 6 a §:n nojalla luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

palkkaturvalain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palkkaturvalain (866/1998) 5 a §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 896/2022, seuraavasti:

5 a §

Vakava työperäinen hyväksikäyttö

Edellä 5 §:ssä säädetty määräaika ei estä palkkaturvan maksamista, jos:

1) työnantaja tai tämän edustaja on syyllistynyt rikoslain (39/1889) 25 luvun 3 tai 3 a §:ssä, 36 luvun 6 tai 7 §:ssä taikka 47 luvun 3, 3 a tai 3 b §:ssä säädettyyn rikokseen työntekijään nähden ja palkkaturvana haetaan rikostuomiolla maksettavaksi tuomittuja työsuhteesta johtuvia saatavia tai niihin perustuvaa rikosvahingonkorvausta; tai

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 58 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 58 §:n 4 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 88/2026 vp

58 §

Työkokeiluun osallistuvan oikeusasema sekä vastuu työturvallisuudesta ja tietosuojasta

Rangaistus työturvallisuusrikkomuksesta säädetään työturvallisuuslain 63 §:ssä. Rangaistus työaikarikkomuksesta säädetään työaikalain 44 §:ssä. Rangaistus yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain rikkomisesta säädetään yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 24 §:ssä. Rangaistus syrjinnästä, työsyrynnästä, työturvallisuusrikkomuksesta, henkilökisteririkkomuksesta, tietomurrosta, salakatselusta, salakuuntelusta, viestintäsalaisuuden loukkauksesta, salassapitorikkomuksesta ja virkarikoksista säädetään rikoslaisissa (39/1889).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

yhdenvertaisuuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Rangaistus syrjinnästä, työsyrynnästä, kiihottamisesta kansanryhmää vastaan ja törkeästä kiihottamisesta kansanryhmää vastaan säädetään rikoslaisissa (39/1889).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Eduskunnan vastaus EV 88/2026 vp

Helsingissä 10.6.2026

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri